

Beroepsgoederenvervoer over de weg & Logistiek dienstverleners

18^e jaargang, nr 67
Zoetermeer, 7 november 2011

INHOUDSOPGAVE

Sector neemt
verandering waar

Afname bedrijvigheid

Binnenlandse en
internationale bedrijvigheid

Stagnatie internationaal
vervoer

Omzet- en winstniveau dalen

Omzet daalt

Evenredige verdeling
winstniveau

Omzetsdaling in 2012

Vrachtprijsniveau daalt
verder

Verslechtering

Kwart heeft goed kwartaal
achter de rug

Orderportefeuille dunner

Overschot

Minder vacatures

Ondernemers tevredenheid
neemt af

Het hardst geraak

Recessie?

Eerder een krimp dan een
bescheiden groei

Verwachting 4^e kwartaal

Transportbedrijven zijn de dupe van de eurocrisis. Het consumentenvertrouwen in Europa is mede door deze crisis ver te zoeken. Hierdoor ontstaat een flinke economische groeivertraging. De vraag naar transport en logistieke diensten loopt in het 3^e kwartaal terug. Een daling van bedrijvigheid, omzet en winst is het resultaat. Net nu we bijna overeind zijn gekrabbeld, ploft het volume weer in elkaar. De stijgende lijn die sinds het voorjaar van 2009 waarneembaar is, stopt abrupt. Het vertrouwen dat transportondernemers in de toekomst hebben, valt terug naar het laagste niveau in bijna 2 jaar.

Sector neemt verandering waar

Het aantal ondernemers dat een verbetering in het 3^e kwartaal 2011 waarneemt van de economische situatie waarin de sector zich bevindt, neemt sterk af. In het 2^e kwartaal nam 52% een verbetering waar, waarbij 4% spreekt over een 'sterke' verbetering. In het afgelopen kwartaal daalt dit percentage naar 12, waarbij niemand spreekt over een 'sterke' verbetering. Het aantal ondernemers dat een verslechtering waarneemt, neemt in deze periode sterk toe van 13% in het 2^e kwartaal naar 44% in het 3^e kwartaal. De stemmingsindicator met betrekking tot positieve, neutrale en negatieve waarnemingen binnen de sector daalt fors van 7,8 naar 3,6.

Waarneming verbetering/verslechtering binnen transport en logistiek

	2010				2011		
	I	II	III	IV	I	II	III
Sterke verbetering	1,0%	1,2%	2,1%	1,5%	1,5%	4,0%	0,0%
Verbetering	35,5%	40,0%	40,6%	40,5%	43,9%	47,7%	12,1%
Geen verbetering of verslechtering	43,7%	41,8%	38,9%	39,4%	34,5%	35,5%	44,0%
Verslechtering	18,3%	15,8%	17,2%	17,2%	18,6%	12,0%	41,5%
Sterke verslechtering	1,6%	1,2%	1,2%	1,4%	1,5%	0,9%	2,5%
Indicator:	6,4	6,8	6,9	6,8	6,9	7,8	3,6

Afname bedrijvigheid

Ten opzichte van het 2^e kwartaal zien we een afname van het niveau van bedrijvigheid. In het 2^e kwartaal meldt 59% van alle ondernemers een hogere, en 13% meldt een lagere bedrijvigheid ten opzichte van een jaar geleden. De rest meldt een gelijke bedrijvigheid ten opzichte van hetzelfde kwartaal, een jaar geleden. In het 3^e kwartaal meldt 36% een hogere, en 27% een lagere bedrijvigheid.

Stemmingsindicator bedrijvigheid

		zzp	klein	middel	groot	bin.	int.	log.	totaal
2010	III	7,4	6,5	7,1	9,5	6,1	8,3	6,0	7,0
2011	II	6,6	7,2	8,1	9,6	7,4	9,1	8,9	8,0
2011*	III	6,2	6,7	7,5	8,4	7,0	8,3	8,4	7,4
2011	III	4,9	5,3	6,1	7,3	5,6	6,3	5,9	6,0
2011*	IV	4,2	4,7	5,2	6,8	4,8	5,7	5,1	5,2

*voorspelling ondernemers

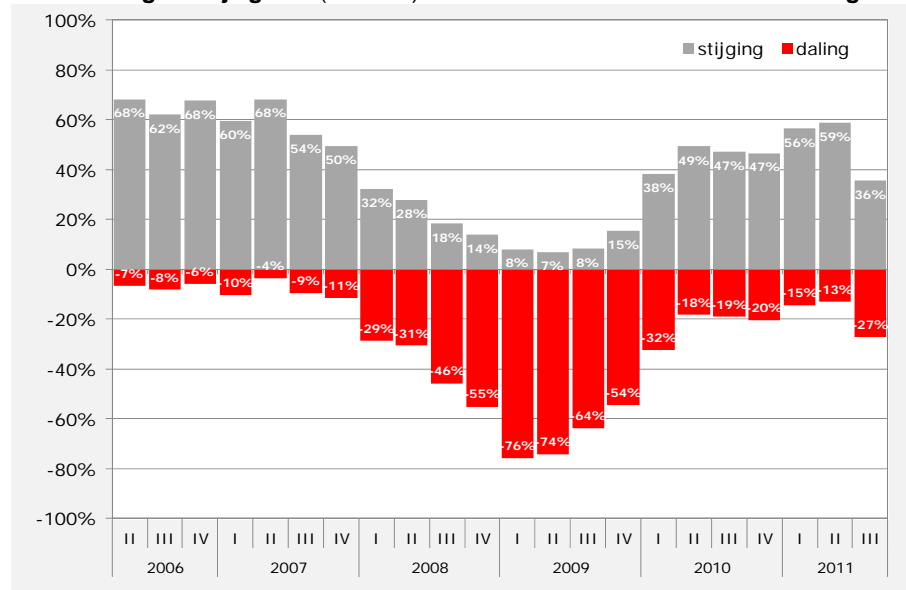
kwartaal t.o.v. hetzelfde kwartaal in het voorgaande jaar

De overige ondernemers melden een gelijke bedrijvigheid. De stemmingsindicator voor het niveau van bedrijvigheid daalt van 8,0 naar 6,0. Het betreft de scherpste daling sinds het 1^e kwartaal 2009. Hoewel we over de hele linie in het 3^e kwartaal een daling zien van de stemmingsindicator, zien we de hoogste bedrijvigheid bij de grootste bedrijven en de laagste bij de kleinste bedrijven.

Binnenlandse en internationale bedrijvigheid

Op jaarbasis daalt de indicator voor het niveau van binnenlandse bedrijvigheid van 7,4 in het 3^e kwartaal 2010, naar 5,6 in het 3^e kwartaal 2011. De indicator voor het niveau van internationale bedrijvigheid daalt in dezelfde periode van 9,1 naar 6,3. Op kwartaalbasis is de daling in het internationale vervoer minder scherp. De indicator daalt van 6,8 in het 2^e, naar 5,1 in het 3^e kwartaal 2011. De grootste daling van bedrijvigheid zien we in het vervoer van en naar Polen. De indicator voor bedrijvigheid in het vervoer op Polen daalt van 6,3 naar 3,5. Maar ook de bedrijvigheid in het vervoer op Duitsland daalt. Deze indicator daalt van 8,1 naar 5,3.

Ontwikkeling bedrijvigheid (%- / %+) t.o.v. hetzelfde kwartaal van het voorgaande jaar

Stagnatie internationaal vervoer

De Nederlandse economie is sterk afhankelijk van de buitenlandse handel. Met name onze uitvoer zorgt voor economische groei. Zoals het er nu voor staat, zal de verwachte vertraging in de groei van de wereldhandel negatief uitpakken voor de Nederlandse economie. Een stagnerende wereldwijde handelsgroei heeft niet alleen gevolgen voor het internationale goederenvervoer over de weg, ook het binnenlandse vervoer wordt hierdoor geraakt. De stagnatie in het internationale vervoer is wat Nederlandse transportondernemers betreft begonnen. We zien nu al dat het vervoer op alle landen in het 3^e kwartaal daalt. Per land dalen alle stemmingsindicatoren. In het Nederlandse goederenvervoer over de weg zien we de sterkste afname in goederenstromen van en naar Polen, Duitsland, Denemarken en Frankrijk. Deze landen bij elkaar zijn goed voor 62% van het vervoerde gewicht in het Nederlandse internationale goederenvervoer over de weg.

Stemmingsindicator internationale bedrijvigheid per land

	2009		2010				2011		
	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III
Duitsland	5,7	5,6	6,6	7,8	7,0	7,2	7,1	8,1	5,3
België	5,2	5,4	5,7	7,1	6,3	6,7	6,5	7,1	5,3
Frankrijk	4,7	5,2	6,3	7,1	6,0	6,7	6,5	7,1	5,0
Italië	4,4	5,2	6,1	7,8	5,0	5,7	7,1	5,5	5,5
Verenigd Koninkrijk	5,8	4,9	6,1	7,1	4,7	5,7	5,5	6,9	5,5
Zweden	4,5	5,9	5,8	7,0	7,7	6,3	4,9	6,0	5,0
Spanje	3,6	5,0	4,7	6,3	5,3	4,7	5,3	6,3	5,2
Denemarken	4,5	5,5	6,0	6,5	5,7	5,8	6,0	6,6	4,5
Oostenrijk	2,4	5,0	6,5	5,5	5,5	5,7	6,0	5,8	4,2
Polen	2,8	6,4	5,5	7,4	5,5	7,3	5,5	6,3	3,5
Totaal	4,7	5,3	5,9	7,1	6,2	6,4	6,5	6,8	5,1

kwartaal t.o.v. voorgaande kwartaal

Begripsomschrijving:

Categorie bedrijven:

Klein (<5 vrachtauto's)

Middelgroot (5-50 vrachtauto's)

Groot (>50 vrachtauto's)

Binnenlands (>75% omzet uit binnenlandse activiteiten)

Internationaal (> 75% omzet uit internationale activiteiten)

Logistiek (> 40% omzet uit logistieke diensten, naast transport)

ZZZP-er (Zelfstandige (ondernemer) Zonder Personeel)

De **Stemmingsindicator** zoals in dit bericht bedoeld, stelt TLN samen uit het percentage positieve en negatieve respondenten ten opzichte van het totaal aantal respondenten, waarbij de uitkomst wordt gewogen. Het minimum is 0, maximum is 11

Bedrijvigheid = Mate waarin personeel en materieel actief worden ingezet (hoog/laag) voor het uitvoeren van het aantal toegewonnen/afgenomen opdrachten

Omzet = Totaal van alle opbrengsten, behaald uit uitgevoerde opdrachten in een bepaalde periode

Winst = Restant van alle opbrengsten minus alle kosten in een bepaalde periode

Vrachtprijs = Prijs per eenheid (km, uur, m2, etc.) die afgesproken en gerekend wordt voor een uitgevoerde opdracht

Vertrouwen (ondernemersvertrouwen) = Mate waarin de ondernemer rekt op een bedrijfseconomisch goede/slechte komende periode

Kostprijs = Totaal van alle gemaakte kosten om een opdracht uit te kunnen voeren

Kwartaalbasis = Kwartaal vergeleken met voorgaand kwartaal

Jaarbasis = Kwartaal vergeleken met hetzelfde kwartaal van voorgaand jaar

Stemmingsindicator omzet

		zzp	klein	middel	groot	bin.	int.	log.	totaal
2110	III	6,7	6,5	6,9	8,4	5,9	8,2	6,5	6,8
2011	II	6,2	6,9	8,1	9,6	7,3	9,0	8,3	7,9
	III	5,1	5,7	6,5	7,9	5,9	7,0	5,9	6,4

kwartaal t.o.v. hetzelfde kwartaal in het voorgaande jaar

Omzet- en winstniveau dalen

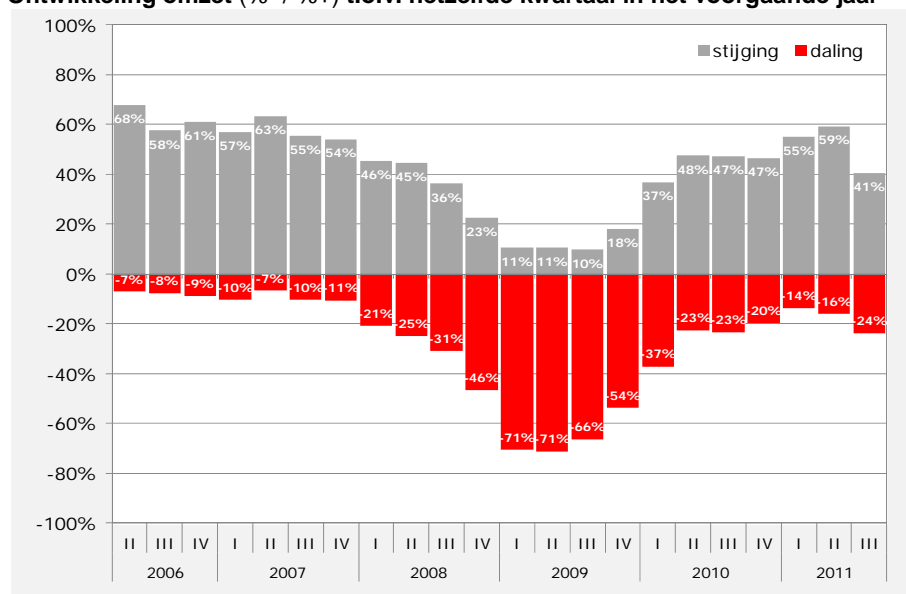
Een direct gevolg van lagere volumes is een daling van de omzet. Maar ook het winstniveau daalt in het 3^e kwartaal. Bij de omzet helt de balans nog wel naar de positieve kant; 41% van alle ondernemers zegt dat de omzet vergeleken met een jaar geleden hoger uitvalt en 24% meldt een lagere omzet. In het 2^e kwartaal steeg de gemiddelde omzet¹⁾ op jaarbasis nog met 4,3% en in het 3^e kwartaal met 1,2%.

Gemiddelde omzetstijging of -daling t.o.v. hetzelfde kwartaal in het voorgaande jaar

		zzp	klein	middel	groot	bin.	int.	log.	totaal
2009	I	-	-15,1%	-15,4%	-14,2%	-13,8%	-18,4%	-12,7%	-15,3%
	II	-	-16,6%	-16,9%	-13,4%	-15,4%	-19,7%	-16,1%	-16,5%
	III	-	-17,9%	-18,0%	-13,3%	-17,2%	-17,5%	-17,8%	-17,6%
	IV	-	-11,1%	-10,0%	-8,0%	-10,2%	-10,2%	-9,4%	-10,2%
2010	I	0,3%	-1,4%	-0,9%	-0,3%	-3,0%	1,9%	-4,9%	-1,0%
	II	1,3%	1,4%	3,5%	8,6%	0,5%	6,1%	2,6%	3,0%
	III	0,2%	-0,3%	3,9%	7,6%	-0,4%	5,6%	2,2%	2,6%
	IV	3,1%	3,4%	4,4%	9,1%	2,0%	5,4%	2,5%	4,3%
2011	I	3,2%	4,0%	8,0%	7,1%	5,2%	5,2%	4,7%	5,9%
	II	0,7%	1,3%	5,7%	7,2%	2,9%	7,4%	5,2%	4,3%
	III	-2,6%	-0,8%	1,3%	6,1%	-0,5%	2,7%	-3,6%	1,2%

Omzetpercentage is indicatief en betreft een rekenkundig gemiddelde, gebaseerd op opgaven van respondenten

Ontwikkeling omzet (%- / %+) t.o.v. hetzelfde kwartaal in het voorgaande jaar

Omzet daalt

De stijging van de gemiddelde omzet in het 3^e kwartaal 2011 ten opzichte van hetzelfde kwartaal, een jaar geleden is met +1,2% minder fors dan in het 2^e kwartaal met +4,3%. Het percentage bedrijven met een hogere omzet daalt van 59% in het 2^e, naar 41% in het 3^e kwartaal. Het percentage met een lagere omzet stijgt van 16% naar 24%. Hiermee daalt de stemmingsindicator van het omzetniveau van 7,9 in het 2^e, naar 6,4 in het 3^e kwartaal 2011. Net als bij het niveau van bedrijvigheid betreft dit de scherpste daling sinds het 1^e kwartaal 2009. Het niveau van de omzet loopt bijna synchroon aan die van de bedrijvigheid. De correlatiecoëfficiënt bedraagt 97%.

De omzetindicator daalt in het 3^e kwartaal over de hele linie, maar tussen alle grootteklassen zien we de hoogste indicator (7,9) bij de grootste, en de laagste indicator (5,1) bij de kleinste bedrijven.

Evenredige verdeling winstniveau

Het winstniveau is in het 3^e kwartaal vrijwel gelijk verdeeld. Van alle bedrijven meldt 33% een hogere, 34% een gelijke en 33% een lagere winst ten opzichte van hetzelfde kwartaal, een jaar terug. Ten opzichte van het voorgaande kwartaal is dit een negatieve ontwikkeling. Toen meldde 51% een hogere, 29% een gelijke, en 20% een lagere winst vergeleken met een jaar eerder. De stemmingsindicator voor het winstniveau daalt van 7,2 in het 2^e, naar 5,5 in het 3^e kwartaal 2011.

Als de winstindicator per grootteklasse bekijken, dan zien we het hoogste winstniveau bij de grootste bedrijven (7,6) en de laagste bij de kleinste bedrijven (5,0).

Dat het winstniveau niet parallel loopt aan de omzet heeft volgens een aantal ondernemers te maken met hoge kosten en lage prijzen. *'De kosten stijgen maar de prijzen nauwelijks'*, aldus een ondernemer.

Stemmingsindicator winst

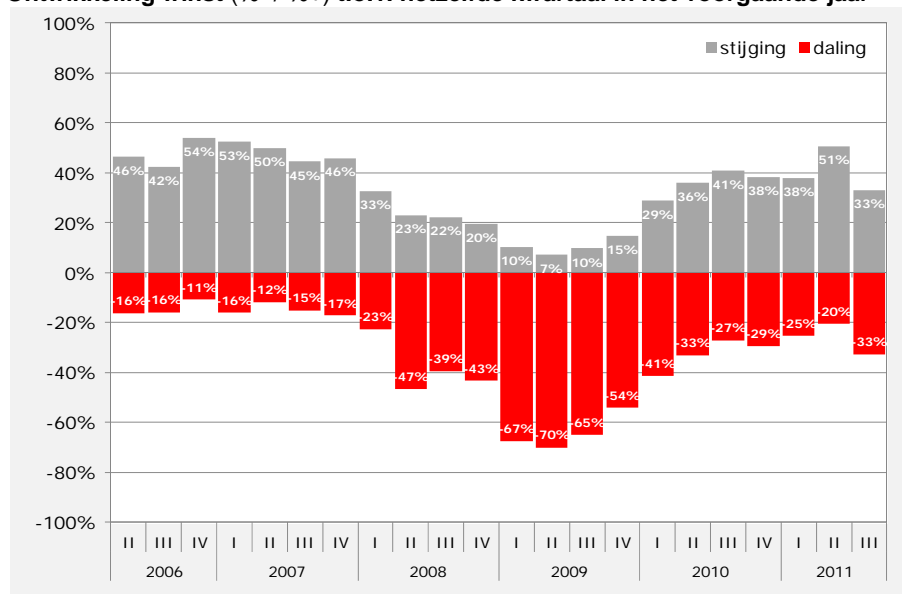
		zzp	klein	middel	groot	bin.	int.	log.	totaal
2110	III	6,3	5,7	6,4	7,9	5,3	7,7	6,0	6,3
2011	II	5,7	6,2	7,2	9,2	6,8	8,1	8,3	7,2
	III	4,8	5,0	5,6	7,6	4,9	5,7	4,7	5,5

kwartaal t.o.v. hetzelfde kwartaal in het voorgaande jaar

Omzetdaling in 2012

ABN-AMRO voorspelt in haar rapport 'Sectormonitor Transport en Logistiek (okt.11)' voor volgend jaar een lagere omzetgroei voor bedrijven in het goederenvervoer, waarbij voor de binnenvaart en het wegvervoer geldt, dat naast afnemende volumes de tarieven de omzet zullen drukken. Het TLN conjunctuurbericht maakt sinds lange tijd hier ook al melding van, maar dan voor 2010 en 2011. Volgens ABN-AMRO, zal binnen onze sector de logistieke dienstverlening nog de grootste omzetgroei laten zien.

Ontwikkeling winst (%- / %+) t.o.v. hetzelfde kwartaal in het voorgaande jaar

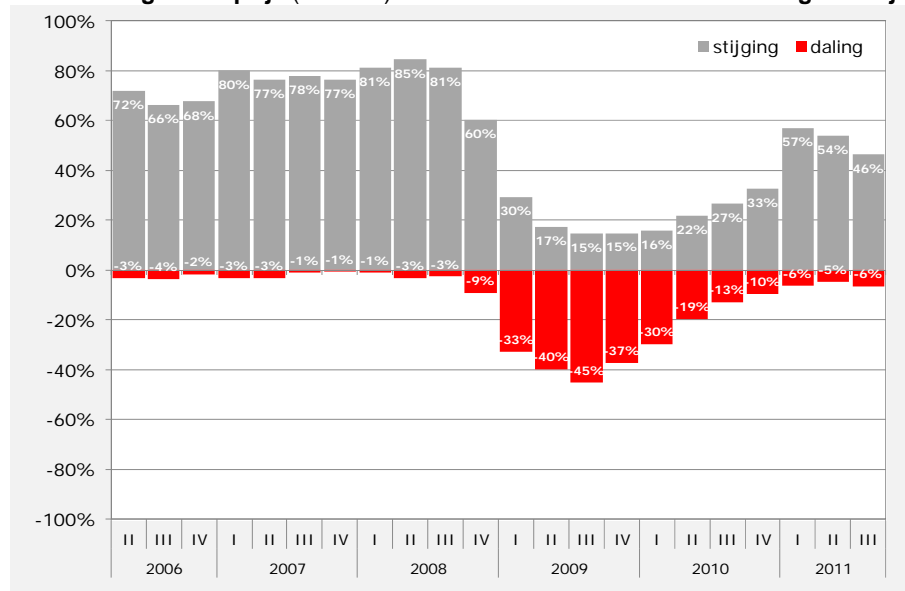
Vrachtprijsniveau daalt verder

Het vrachtprijsniveau heeft zich sinds het uitbreken van de kredietcrisis in het voorjaar van 2008 tot nu toe niet meer hersteld. Even leek het goed te gaan, toen in het 1^e kwartaal van dit jaar 57% van alle ondernemers sprak over een hogere vrachtprijs ten opzichte van een jaar geleden. Normaalgesproken had dit percentage hoger dan 80 moeten zijn, maar toch was dit het hoogste niveau sinds 2 jaar. *'Veel transportbedrijven hebben overcapaciteit en zijn op zoek naar werk. Dit drukt de prijzen'*, zoals een ondernemer de situatie analytisch omschrijft.

Het vrachtprijsniveau daalt voor de tweede maal op rij. Vanaf het 1^e kwartaal 2010 zien we een stijgende lijn tot het 2^e kwartaal 2011. In het 1^e kwartaal van dit jaar zien we de grootste stijging van het vrachtprijsniveau sinds 2006. Daarna daalt het niveau.

In het 2^e kwartaal rekent nog 54% met hogere vrachtprijzen, 41% rekent met gelijke vrachtprijzen en 5% rekent met lagere vrachtprijzen vergeleken met een jaar eerder. In het 3^e kwartaal daalt het vrachtprijsniveau. Van alle ondernemers rekent 46% met hogere, 47% met gelijke en 6% met lagere vrachtprijzen. De stemmingsindicator voor het vrachtprijsniveau daalt van 8,2 in het 2^e, naar 7,7 in het 3^e kwartaal 2011. Overigens is het vrachtprijsniveau binnen de categorie 'grote' bedrijven niet gedaald. Het niveau blijft met een indicator van 9,5 onveranderd.

Ontwikkeling vrachtprijs (%- / %+) t.o.v. hetzelfde kwartaal in het voorgaande jaar

Stemmingsindicator vrachtprijs

		zfp	klein	middel	groot	bin.	int.	log.	totaal
2010	III	7,0	6,2	6,3	5,8	5,7	6,5	4,7	6,3
2011	II	7,7	7,8	8,1	9,5	8,0	8,8	8,3	8,2
	III	7,3	7,1	7,7	9,5	7,3	7,9	5,7	7,7

kwartaal t.o.v. hetzelfde kwartaal in het voorgaande jaar

Beoordeling ondernemers afgesloten kwartaal

	2010				2011		
	I	II	III	IV	I	II	III
Zeer goed kwartaal	2,4%	2,5%	1,9%	2,9%	3,4%	5,5%	3,6%
Goed kwartaal	21,6%	28,7%	24,6%	33,7%	33,8%	39,9%	21,6%
Normaal kwartaal	37,0%	49,7%	50,3%	42,9%	46,1%	38,4%	46,7%
Slecht kwartaal	32,8%	17,7%	22,2%	19,3%	14,8%	14,9%	26,2%
Zeer slecht kwartaal	6,2%	1,4%	1,0%	1,2%	1,9%	1,3%	1,8%
Indicator:	4,5	6,2	5,7	6,5	6,7	7,3	5,5

Verslechtering

Ondernemers zijn vergeleken met het 2^e kwartaal in mindere mate te spreken over het 3^e kwartaal. Het 2^e kwartaal 2011 is het best beoordeelde kwartaal sinds de eerste meting in het 1^e kwartaal 2009. Het 2^e kwartaal wordt door 45% als 'goed tot zeer goed' kwartaal bestempeld. Daarnaast vindt 38% het 2^e kwartaal een 'normaal' kwartaal en 16% vindt het een 'slecht tot zeer slecht' kwartaal. Het oordeel over het 3^e kwartaal is minder positief. Zo spreekt 25% over een 'goed tot zeer goed' kwartaal, 47% spreekt over een 'normaal' kwartaal en 28% over een 'slecht tot zeer slecht' kwartaal. De stemmingsindicator daalt van 7,3 naar 5,5.

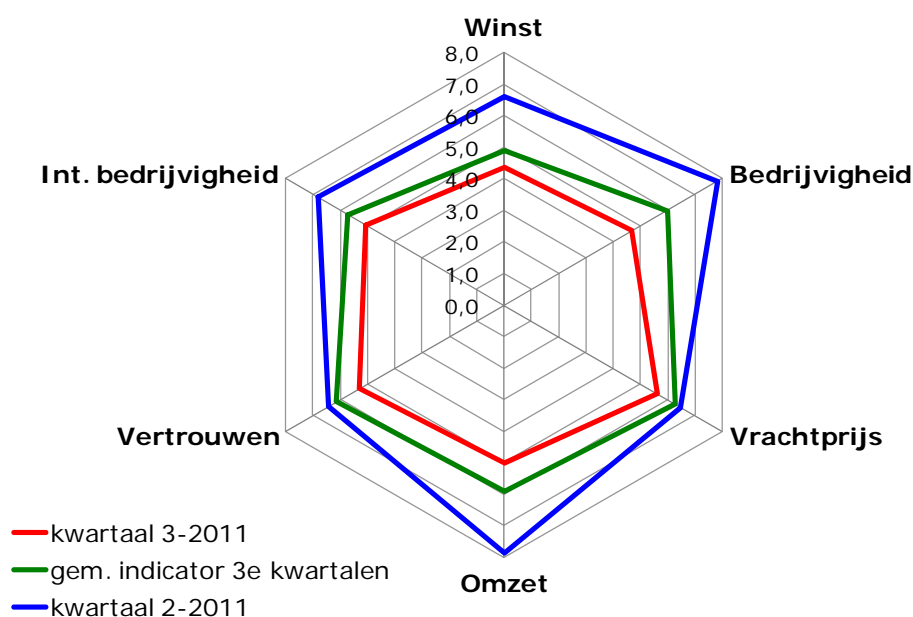
Kwart heeft goed kwartaal achter de rug

Het 3^e kwartaal laat sinds lange tijd een daling zien van het gemiddelde kwartaaloordeel. Toch was dit kwartaal niet voor iedereen teleurstellend. Een kwart van alle ondernemers spreekt van een 'goed tot zeer goed' kwartaal. Vergeleken met het voorgaande kwartaal, toen 46% positief oordeelde, is dit natuurlijk een negatieve ontwikkeling. Het 3^e kwartaal werd door 28% als 'slecht tot zeer

slecht' kwartaal betiteld, terwijl het 2^e kwartaal door 16% negatief werd beoordeeld. Een toename van negatieve, en een afname van positieve beoordelingen.

Nog maar 3 maanden geleden zag het er allemaal rooskleuriger uit. Het 2^e kwartaal was volgens een ruime meerderheid een goed kwartaal. Meer dan de helft van alle ondernemers nam een verbetering binnen de sector transport en logistiek waar. Een verbetering ten aanzien van de wereldwijde crisis, die in het voorjaar van 2008 begon. Nederlandse transportbedrijven raakten vanaf toen in een neerwaartse spiraal met als dieptepunt het jaar 2009. Vanaf het 2^e kwartaal van dat jaar zagen ondernemers weliswaar langzaam, maar wel elk kwartaal, een lichte verbetering optreden. Elk kwartaal tot het afgelopen kwartaal. Eind september neemt de meerderheid een verslechtering waar.

3^e kwartaal 2011 t.o.v. 3^e kwartaal 2010 en gemiddelde indicatoren (3^e kwartalen)

Ontwikkeling orderportefeuille

	2010				2011		
	I	II	III	IV	I	II	III
Ruim voldoende opdrachten (zeer veel, meer dan genoeg)	9,1%	7,8%	6,8%	7,5%	9,6%	11,1%	8,9%
Voldoende opdrachten (veel, genoeg)	69,8%	71,3%	69,2%	66,8%	70,3%	72,1%	64,2%
Onvoldoende opdrachten (weinig, niet genoeg)	19,6%	19,6%	21,9%	23,8%	18,8%	16,0%	25,3%
Ruim onvoldoende opdrachten (veel te weinig, bij lange na niet genoeg)	1,6%	1,2%	2,1%	2,0%	1,4%	0,9%	1,6%
Indicator:	9,1	9,1	8,6	8,5	9,2	9,7	8,4

Orderportefeuille dunner

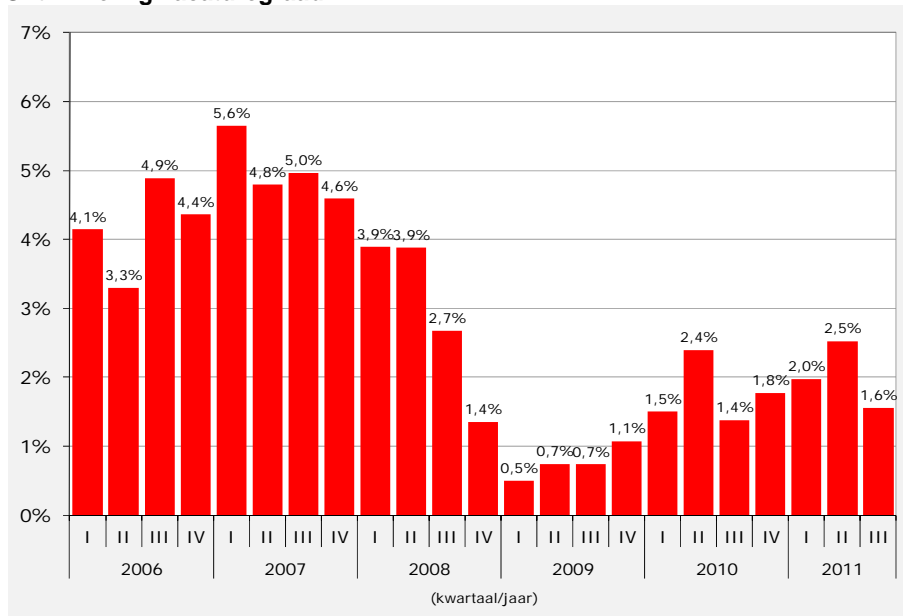
De orderportefeuille is eind september vergeleken met eind juni geslonken. Eind juni spreekt 83% van de ondernemers over 'voldoende tot ruim voldoende' opdrachten en 17% spreekt over 'onvoldoende tot ruim onvoldoende' opdrachten. In het 3^e kwartaal ligt de verhouding anders, 73% spreekt over 'voldoende tot ruim voldoende' opdrachten en 27% spreekt over 'onvoldoende tot ruim onvoldoende' opdrachten. De indicator daalt van 9,7 naar 8,4, het laagste punt in bijna 2 jaar

Overschot

Alle sectoren krijgen het de komende tijd moeilijk, zo voorspellen diverse economen. Met name sectoren die afhankelijk zijn van consumentenbestedingen. Transport wordt daarin automatisch meegezogen. Dit uit zich eigenlijk al in het 3^e kwartaal 2011. De saamhorigheid tussen bedrijven is volgens een aantal transportondernemers ver te zoeken. Een kwart van alle bedrijven meldt een overschot aan materieel. In sommige deelmarkten slinkt de orderportefeuille. We zien de dunste orderportefeuilles in de deelmarkten sierteeltvervoer (56%), kiepautovervoer (54%), exceptioneel transport (50%), verhuisvervoer (48%), en bouwmaterialenvervoer (45%). Verdeeld naar bedrijfs-

grootte is de orderportefeuille bij middelgrote met 33% en kleine bedrijven met 28% slechter gevuld dan bij grote bedrijven met 18%. Ondanks de terugval van volumes in het internationale vervoer, zijn orderportefeuilles bij internationale bedrijven beter gevuld. Verdeeld naar binnenlands en internationaal vervoer is de orderportefeuille bij 36% van alle binnenlandse bedrijven onvoldoende gevuld en bij internationale bedrijven bij 15%.

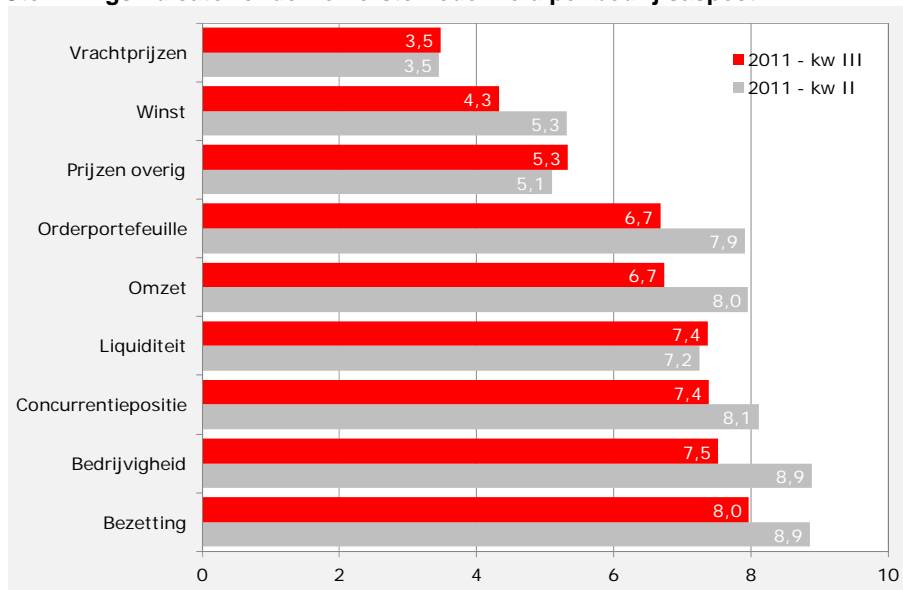
Ontwikkeling vacaturegraad

Minder vacatures

In het 2e kwartaal heeft 20% van alle bedrijven één of meerdere vacatures, de vacaturegraad komt uit op 2,5%. Het is langer dan 2 jaar geleden dat de vacaturegraad deze hoogte bereikt. Gezien de bedrijvigheid in het 2e kwartaal en de goed gevulde orderportefeuille aan het einde van het 2e kwartaal, keek niemand er vreemd van op dat het aantal vacatures binnen de sector transport en logistiek zo sterk toenam. Nu we het 3e kwartaal achter de rug hebben, waarin het niveau van bedrijvigheid een daling laat zien en waarbij de orderportefeuille aan het einde van dit kwartaal flink is geslonken, is het aantal bedrijven met één of meerdere vacatures gedaald naar 13% en de vacaturegraad naar 1,6%. Ook het aantal uitzend- en oproepkrachten (losse krachten) daalt in het 3e kwartaal van gemiddeld 2,9 per bedrijf naar 1,7. Het aantal bedrijven dat 'losse' krachten in dienst heeft, daalt van 64 naar 61%.

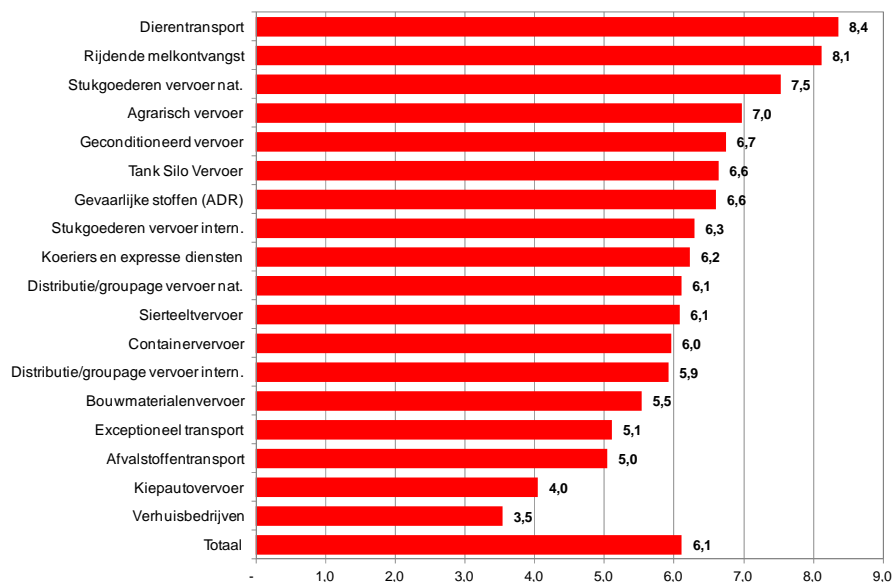
Stemmingsindicator ondernemerstevredenheid per bedrijfsaspect

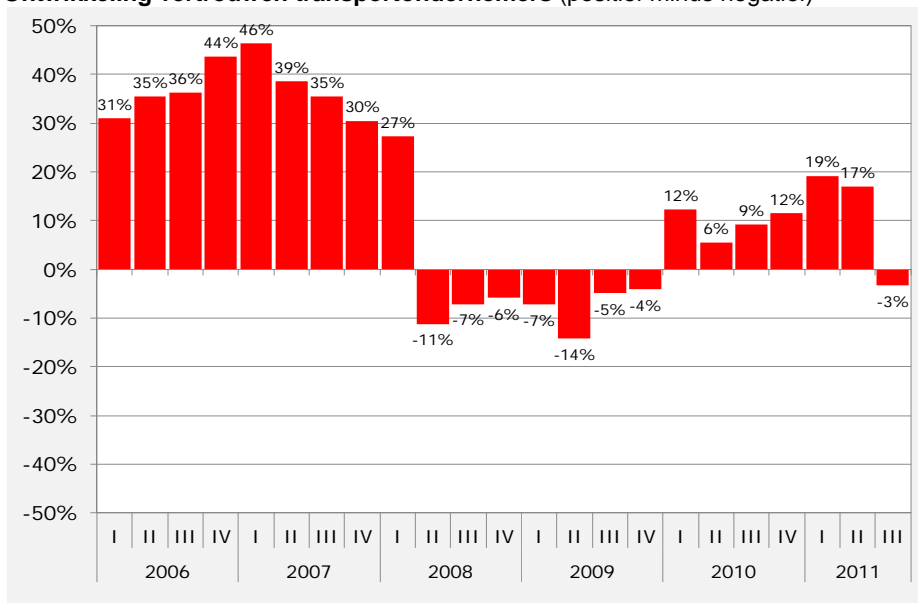
Ondernemers tevredenheid neemt af

Met het oog op de resultaten over het 3^e kwartaal is het begrijpelijk dat ondernemers minder tevreden zijn. Uitgaande van de stemmingsindicator die daalt van 7,0 naar 6,3 is de tevredenheid met bijna 10% gedaald. De grootste daling zien we in de tevredenheid over de winst (-19%) en over de orderportefeuille (-16%). De tevredenheid over de hoogte van vrachtprijzen is al lange tijd ver te zoeken, maar is ten opzichte van het 2^e kwartaal niet veranderd. Opmerkelijk is dat de tevredenheid over de 'overige prijzen' (prijzen logistieke diensten) met +4,5% is toegenomen.

Stemmingsindicator algemene ondernemerstevredenheid per soort vervoer (hoofdactiviteit vervoer of anderszins), 3^e kwartaal 2011

Ontwikkeling vertrouwen transportondernemers (positief minus negatief)

Het hardst geraakt

Transportbedrijven die afhankelijk zijn van consumentenbestedingen en goederen vervoeren in het segment 'luke goederen', of afhankelijk zijn van de bouw worden het hardst geraakt. Zo besteedde consumenten in augustus 2,6% minder aan goederen dan in augustus 2010. Vooral consumentenuitgaven aan luke goederen daalt met 3,8% flink. Consumenten gaven veel minder uit aan bijvoorbeeld auto's en aan woninginrichting.

En wat bouwgerelateerde transportbedrijven betreft, er is bijvoorbeeld veel minder werk in de wegebouw. Volgens het Economisch Instituut voor de Bouw (EIB) meldde 46% van alle wegebouwers eind september dat de productie de afgelopen maanden is gedaald. Dit betekent dat de vraag naar diensten van transportbedrijven in dit segment ook een stuk minder is.

Colofon

Het Conjunctuurbericht Beroeps-goederenvervoer over de weg & Logistiek dienstverleners is een uitgave van Transport en Logistiek Nederland. De gegevens in dit Conjunctuurbericht zijn voor een groot deel gebaseerd op een kwalitatieve analyse van resultaten uit een enquête die elk kwartaal wordt afgenomen onder leden van Transport en Logistiek Nederland. De gegevens in deze uitgave hebben betrekking op de periode juli t/m september 2011.

Hoewel bij het samenstellen van dit Conjunctuurbericht de uiterste zorgvuldigheid is betracht, wordt aansprakelijkheid voor eventuele onjuistheden door Transport en Logistiek Nederland niet aanvaard, noch aansprakelijkheid voor schade, van welke aard dan ook, die het directe of indirecte gevolg is van handelingen en/of beslissingen die (mede) gebaseerd zijn op de informatie in dit bericht.

Uitgave

Transport en Logistiek Nederland
Afdeling Collectieve Belangen,
Research

Boris Pasternaklaan 22
Postbus 3008
2700 KS Zoetermeer
Telefoon 079 3636111
fax 079 3636200

Onderzoek

Afdeling Research, *Eric Doppert*

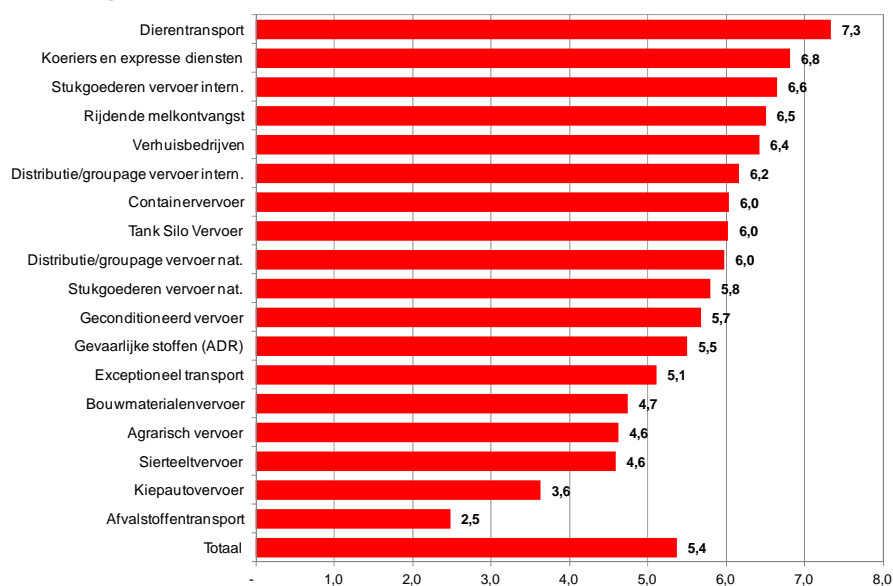
Samenstelling en redactie

Afdeling Research, *Eric Doppert*

Nadere inlichtingen

Afdeling Voorlichting,
Floris Liebrand
079-3636115 of
06-51806340

Stemmingsindicator kwartaaloordeel (hoofdactiviteit vervoer of anderszins), 3^e kwartaal 2011

Recessie?

De helft van de ondernemers houdt rekening met een recessie, die zich volgens een meerderheid binnen deze groep in het 1^e kwartaal 2012 aandient. Teruglopende opdrachten, een sterke prijsdruk, langere betalingstermijnen en een toenemend aantal faillissementen binnen onze sector zijn voor hen sterke aanwijzingen voor een barre tijd die er aan komt. Slechts 12% gelooft niet in een nieuwe recessie en 40% kan hierover nog geen uitspraken doen of twijfelt. Er zijn ondernemers die volmondig zeggen een tweede dip niet te overleven. Naast ondernemers die een recessie voorzien zijn er ook ondernemers die het doemdenken hekelen. *'We moeten ons geen recessie aanpraten'* of *'De media moet ophouden met al die negatieve berichtgeving'*, is hun commentaar. Angst is een voedingsbodem voor een recessie, zo redeneren deze ondernemers. Maar hoe je het ook wendt of keert, de meeste transportondernemers houden wat de toekomst betreft ernstig rekening met dalende volumes en een economische achteruitgang.

Eerder een krimp dan een bescheiden groei

Nederland moet volgend jaar volgens het Centraal Planbureau (CPB) rekening houden met een bescheiden groei van onze economie met 1%. Met deze CPB raming is rekening gehouden met de voortdurende wereldwijde onrust op de financiële markten, die medio 2008 startte. Maar het CPB kan tot nu toe geen rekening houden met de gevolgen van de huidige financiële crisis rond de euro. Een effectieve oplossing is nog niet gevonden. Intussen raast deze miljardenverslindende crisis voort en niemand weet op dit moment hoe deze eindigt. Ook het CPB niet. Daarom heeft het CPB bij de economische groeiraming 2012 (MEV) een onzekerheidsvariant opgenomen, waarbij onze economie niet groeit met 1%, maar krimpt. Volgens een aantal analisten wordt het eerder een krimp dan een groei. Hoe de eurocrisis uitpakt, kan het CPB dus onmogelijk kwantificeren. Maar één ding staat vast. De eurocrisis, de grote onzekerheid hierover, bezuinigingen en afvlakkende internationale groei drukken momenteel het consumentenvertrouwen. De consument blijft negatief gestemd, wantrouwig en terughoudend in zijn bestedingen.

Verwachting 4e kwartaal

Met het oog op december, de maand bij uitstek voor hoge consumentenbestedingen, zijn de maanden oktober en november voor transportbedrijven en logistiek dienstverleners in verband met voorradig door de bank genomen drukke maanden. Toch zijn ondernemers met hun vooruitblik niet positief. De meeste ondernemers verwachten met 43% voor het 4^e kwartaal 2011 eenzelfde bedrijvigheid als in het 4^e kwartaal van vorig jaar. Daarnaast rekent 26% op een hogere, en 31% op een lagere bedrijvigheid. Dit is de meest negatieve voorspelling in de afgelopen 2 jaar. Of ondernemers terecht negatief zijn over het 4^e kwartaal is de vraag. Feit is dat het vertrouwen van de Nederlandse consument in oktober voor de vijfde maal op rij daalt naar het laagste punt sinds maart 2009. En als de consument negatief is, zal de consument weinig besteden.